

Кузик Н.П.,
к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування,
Мороз О.А.,
магістр спеціальності «Облік і оподаткування»,
Національний університет біоресурсів і природокористування України

АУДИТ РОЗРАХУНКІВ З ПРАЦІВНИКАМИ В УМОВАХ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ

На сьогодні практично усі сфери діяльності або повністю, або ж частково автоматизовані й, відповідно, використання комп'ютерних технологій стало невід'ємним атрибутом практично усіх бізнес-процесів економічних суб'єктів. Проте наявний потенціал комп'ютерної техніки та функціональних можливостей сучасного програмного забезпечення задіяний недостатньо в сфері аудиторських послуг. Зважаючи на той факт, що система бухгалтерського обліку продукує зазвичай значні обсяги інформації, яка необхідна різним користувачам, серед яких і аудитор, її отримання й використання ним в якості аудиторських доказів, аналіз і оцінка достовірності значно спрощується в середовищі комп'ютерних інформаційних систем. Тим більше, коли йдеться про необхідність виконання узгоджених процедур з перевірки правильності і повноти відображення господарських операцій бухгалтерського обліку розрахунків з працівниками суб'єктів суспільного інтересу, які, як правило, мають чималу кількість працівників, а, отже, йде мова про роботу аудиторів з великими масивами інформації. Практика підтверджує, що в умовах використання навіть найпростіших програмних продуктів спостерігається значне скорочення витрат на пошук і виправлення помилок, процедури перевірки достовірності інформації щодо розрахунків з оплати праці й інших виплат працівникам, що відображена у фінансовій звітності, обліку та первинних документах відповідно до норм чинного трудового, податкового й соціального законодавства та визначеної концептуальної основи бухгалтерського обліку. У цьому контексті варто наголосити на думці окремих науковців, за доведенням яких не варто обмежуватись використанням спеціалізованих програмних продуктів з аудиту лише з метою здійснення аналітичних, розрахункових та інших процедур [2]. Комп'ютерні технології обробки інформації мають виступати інструментом інтелектуалізації аудиту та наукового обґрунтуванню його висновків. Разом з тим, аудитори-практики, стверджуючи, що «програмний продукт для роботи аудиторської фірми – must have сьогодні», все ж постійно звертають увагу на відсутності вітчизняного

програмного продукту, який можна було б уніфіковано використовувати при аудиті фінансової звітності й наданні інших аудиторських послуг з урахуванням динамічних вимог вітчизняного законодавства [1, с. 4]. Нині ситуаційно використовуються такі програмні продукти як «IT – audit: Аудит», «Abacus Professional», «Экспрес-Аудит: ПРОФ». Основними модулями цих програм є облік клієнтів, зайнятість працівників, окремі аудиторські процедури, класифікатори порушень, розрахунок рівня суттєвості, стратегія і програма аудиту, робочі документи.

Зазвичай план аудиту розрахунків з працівниками підприємства по заробітній платі включає перевірку: відповідності законодавству існуючої системи оплати праці; заповнення та ведення документів, що є підставою для оплати праці; нарахування заробітної плати; податків та обов'язкових відрахувань із заробітної плати; розрахунків та розрахункової документації із заробітної плати; аудит особового складу підприємства, тощо. Не використовуючи програмне забезпечення, аудитору необхідно застосовувати вибірковий спосіб перевірки. Однак, зважаючи на соціальну спрямованість досліджуваного питання та необхідність своєчасної й повної сплати податків і внесків до бюджету, часто замовник наполягає на проведенні суцільного аудиту, що в умовах використання спеціалізованих програмних продуктів з аудиту є цілком можливим, навіть незважаючи на розмір і географічну розгалуженість масивів інформації. Складання графіків, аналітичних звітів, розрахунків відхилень, планування, безпосереднє виконання процедур з перевірки та контролю за ними партнером з аудиту може здійснюватися не просто автоматично, а швидко і точно з можливістю додаткової перевірки кожної цифри, що зменшує ризик невиявлення помилок й усуває так званий людський фактор. Окрім того, зазвичай на документування аудиту витрачається доволі багато часу, адже документація повинна бути достатньою для того, щоб інший аудитор або зацікавлений користувач, не пов'язаний з цим аудитом, мав змогу зрозуміти зміст проведеного аудиту і його результати. Документація потрібна також для належного проходження контролю якості аудиторських послуг. Використання спеціалізованого програмного забезпечення повинно забезпечити виконання аудиторських завдань в єдиний стандартизований спосіб, автоматичне документальне їх оформлення у зручному вигляді й різних комбінаціях, а також додатковий контроль. Проблема відсутності спеціалізованого програмного забезпечення може бути частково вирішена через використання «хмарних» технологій. Нині їх використовують для планування робочого дня, спільної роботи в команді [1]. Отже, є нагальна потреба у розробці детальних методик застосування хмар і віртуальних робочих місць для вирішення конкретних завдань з аудиту в цілому, створення віртуальних офісів

з відповідними сховищами робочої документації. Загалом, використання спеціалізованих програмних рішень або їх альтернатив в аудиті дасть змогу вирішити практично усі складні питання і, щонайголовніше, головну проблему сьогодення – якість аудиторських послуг.

Література

1. Бойко О. Формула успіху, або складники якості аудиторських послуг, О. Бойко // Аудитор України — 2018. — № 4 (269). — С. 4–7.

2. Гаркуша, С. А. Комп'ютерний аудит в системі аналізу бухгалтерської інформації [Текст] / С. А. Гаркуша, О.О.Довжик // Економічний аналіз : зб. наук. праць / – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2014. – Том 15. – № 2. – С. 136-141.

УДК 657.6

Лучко М.Р.,

д.е.н., професор, сертифікований аудитор,

завідувач кафедри обліку в державному

секторі економіки та сфері послуг,

Тернопільський національний економічний університет

АДВОКАТ І АУДИТОР: МОЖЛИВОСТІ СПІВПРАЦІ

Одним із конституційних прав громадян є право на захист. Кожен має право будь-якими не забороненими законом засобами захищати свої права і свободи від порушень і протиправних посягань(стаття 55 Конституції України). Для надання правничої допомоги в Україні діє інститут адвокатури. Адвокат може здійснювати різні види адвокатської діяльності. Так, до його повноважень може входити надання правової інформації, консультацій і роз'яснень з правових питань, складення заяв, скарг, процесуальних та інших документів правового характеру, представництво інтересів сторони в цивільних, господарських, адміністративних спорах, захист прав, свобод і законних інтересів різних фігурантів кримінального процесу, надання правової допомоги свідку у кримінальному провадженні, представництво інтересів потерпілого під час розгляду справи про адміністративне правопорушення, надання правової допомоги під час виконання та відбування кримінальних покарань. Під час здійснення адвокатської діяльності адвокат має право вчиняти будь-які дії, не заборонені законом, правилами адвокатської етики та